

DRAAIBOEK MET MOGELIJKE PROCESSTAPPEN VOOR RAADSPROGRAMMA EN COALITIEVORMING

1. Inleiding

Op 5 januari 2026 werd in een overleg met de lijsttrekkers afgesproken om Joris Bengevoord te vragen om het proces om te komen tot een raadsprogramma inclusief de coalitievorming te begeleiden. Joris heeft positief gereageerd op dit verzoek en heeft gevraagd een concept draaiboek op te stellen over de mogelijke processtappen die we kunnen doorlopen om te komen tot een raadsprogramma en een voorstel van de collegedragende partijen over de kandidaat wethouders. In dit draaiboek lees je de mogelijke processtappen. Ook geeft dit draaiboek inzicht in het ondersteuningsteam dat beschikbaar is en in de documenten die behulpzaam kunnen zijn bij het komen tot een raadsprogramma en de coalitievorming. Tenslotte wordt ingegaan op de afstemming met de burgemeester.

2. Het ondersteuningsteam

Om het proces te ondersteunen is een ondersteuningsteam gevormd vanuit de ambtelijke organisatie en de griffie. Dit ondersteuningsteam bestaat uit een eerstelijns-ondersteuning:

- Wim Voeten, griffier
- Carole Vermeegen, plaatsvervangend griffier
- Saskia de Smet, bestuursadviseur

en tweedelijns-ondersteuning:

- Kelsey Kats, trainee
- Lars Wandel, stagiair griffie

Op het moment dat vakinhoudelijke ondersteuning op een bepaald terrein nodig is, kan het ondersteuningsteam een beroep doen op expertise vanuit de ambtelijke organisatie. Hiervoor zijn het managementteam en de programma-adviseurs het eerste aanspreekpunt.

3. Beschikbare informatie

Bij de start van het proces zijn beschikbaar

- Een beleidsverkenning. Deze beleidsverkenning schetst trends en vraagstukken voor Etten-Leur van 2026 tot 2030. Het document richt zich op de verantwoordelijkheden van de gemeenteraad en biedt inzicht in maatschappelijke ontwikkelingen. Inwoners en partners worden aangespoord tot participatie en samenwerking.
- Een document met bouwstenen waarin de belangrijkste uitdagingen voor de gemeente, wat leeft bij inwoners en maatschappelijke organisaties en wat we al doen, weergegeven zijn.
- Een overdrachtsdocument over de werkwijze van de gemeenteraad
- Een vergelijking van de verkiezingsprogramma's
- Een samenvattend overzicht van de input voor het raadsprogramma van een groot aantal maatschappelijke partners
- Een overzicht van de verzamelde input van jongeren van 18 tot 30 jaar tijdens de pub quiz van 27 februari 2026

4. Hoe kun je het proces vormgeven

Het proces om te komen tot een raadsprogramma en een voorstel van de collegedragende partijen over de kandidaat wethouders valt uiteen in een aantal fasen. Gezien de wens om zo veel als mogelijk openbaar te doen, wordt alleen daar waar beslotenheid noodzakelijk is dit

expliciet benoemd. Geadviseerd wordt om per partij met twee mensen deel te nemen aan de onderstaande gesprekken.

Fase 1: Verkennen van de te zetten stappen. Dit doen we op donderdag 2 april vanaf 19.30 uur openbaar in de raadzaal

Advies is om tijdens deze bijeenkomst de volgende zaken aan de orde te laten komen:

1. Een duidingsdebat waarin aan de orde komen:
  - a. Hoe duiden jullie de verkiezingsuitslag
  - b. Welke partijen moeten naar jullie mening (als eerste) met elkaar in gesprek over de vorming van het college?
  - c. Inventarisatie van overeenkomsten tussen alle partijen (de ruggengraat van het raadsprogramma) en waar aan de orde het in beeld brengen van punten waarover niet onderhandeld kan worden.
  - d. Gaan we werken aan de hand van de stappen die in dit draaiboek worden geadviseerd of willen we hierin wijzigingen aanbrengen?

2. Eerder en onlangs nog in het verkiezingsdebat van 11 maart 2026 hebben alle acht de partijen die deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen aangegeven om net als in 2022 weer een raadsprogramma te willen. Vraag is nog welke vorm heeft dan de voorkeur?
Met betrekking tot het raadsprogramma moeten we de volgende vragen beantwoorden
  - a. Wat willen we met een raadsprogramma bereiken?
  - b. Hoe gedetailleerd willen we het programma of akkoord?
  - c. Wat is de verhouding van het raadsprogramma tot (initiatieven van) de lokale gemeenschap?

Betreffende de collegevorming zijn de volgende vragen aan de orde

- d. Hoe vorm je een college in dit proces en wanneer doe je dat? Advies is om net als in 2022 de gesprekken hierover pas te starten nadat het eerste concept van het raadsprogramma gereed is.
- e. Hoeveel wethouders willen we in de raadsperiode 2026-2030?

Als de partijen het eens zijn over de te volgen stappen uit dit draaiboek, dan zetten we op 3 april de communicatie over de participatiemogelijkheden van inwoners en maatschappelijke partners in gang, zodat zij tijdig weten wanneer zij kunnen meepraten/denken.

Fase 2: Uitwerking van de antwoorden gegeven in fase 1.

Dit doen we op dinsdag 7 en dinsdag 14 april vanaf 19.30 uur openbaar in de raadzaal.

Nader uitwerken wensen raadsprogramma door het inventariseren van de onderwerpen die een plaats moeten krijgen in het raadsakkoord. Voorstel is om op basis van de bouwstenen en op basis van de overeenkomsten in de verkiezingsprogramma's een raadsprogramma te schrijven. Punten die opgepakt moeten worden maar waarover de meningen verschillen kunnen worden vastgelegd in de vorm van een opdracht aan het college om in samenspraak met de samenleving tot een zo breed mogelijk gedragen voorstel te komen en/of meerdere realistische varianten uit te werken.

Het resultaat van deze fase is een eerste concept raadsprogramma.

Onder leiding van de informateur schrijft het ondersteuningsteam de in deze fase gemaakte afspraken uit. Dit schrijfproces vindt in beslotenheid plaats. Het eerste concept raadsprogramma koppelen we in openbaarheid terug onder leiding van de informateur. De uitgeschreven teksten wijzigen we naar behoefte. In deze fase inventariseert de informateur ook over welke politiek gevoelige onderwerpen naar verwachting geen eenduidige koers kan worden bepaald. Daarover kan worden afgesproken dat hierover in wisselende meerderheden wordt beslist.

Onder leiding van de informateur past het ondersteuningsteam zoals afgesproken in deze fase de tekst aan en vormt deze om naar een concept programma dat gereed is om besproken te worden met maatschappelijke partners. Dit schrijfproces vindt in beslotenheid plaats.

Na fase 2 worden twee parallelle trajecten doorlopen, het verder ontwikkelen van het raadsprogramma (zie hieronder fase 3 en fase 4) en het onderzoeken van de mogelijkheden voor collegevorming (zie hieronder fase 5)

Fase 3a: Het bespreken van het concept-programma met de maatschappelijke partners. Dit doen we op 6 mei in de KSE (in de middag met leerlingen en in de avond vanaf 19.30 uur met onderwijs, ondernemers, maatschappelijke partners en inwoners)

Onder leiding van de informateur bespreken de partijen het concept programma met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Ook in deze fase kunnen meerdere gesprekken plaatsvinden. We proberen echter door de datum van 6 mei al vroeg (op 3 april) te communiceren alle partijen op één avond te spreken. In overleg met de informateur stellen we hiervoor een interactieve werkvorm voor.

Fase 3b: het (online) vragen aan inwoners en maatschappelijke partners om input te leveren voor het raadsprogramma via het online openstellen van een forumpagina.

Om zoveel mogelijk inwoners te betrekken bij het opstellen van het raadsprogramma stellen we via de website www.etten-leurmakenwesamen.nl een forumpagina open waar inwoners, onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties hun bijdrage kunnen leveren hieraan. Zo kan iedereen via verschillende manieren/kanalen meedoen, zowel online (forumpagina) als offline (bijeenkomst 6 mei).

Fase 4: Bespreken van de input voor het tweede concept programma. Dit doen we op 12 mei vanaf 19.30 uur openbaar in de raadzaal

Op basis van inbreng van de maatschappelijke partners spreken de partijen af of en zo ja welke wijzigingen worden doorgevoerd in het concept programma. Ook wordt in deze fase verkend over welke onderwerpen samenwerkingsafspraken met maatschappelijke partners (op hoofdlijnen) kunnen worden gemaakt en voor welke onderwerpen een gezamenlijke verantwoordelijkheid kan worden vastgelegd. Als samenwerkingsafspraken worden gemaakt, worden deze uiteraard in de loop van de raadsperiode nader uitgewerkt.

Onder leiding van de informateur past het ondersteuningsteam de tekst aan en vormt deze om naar een tweede concept programma. Dit schrijfproces vindt in beslotenheid plaats.

De partijen bespreken of er behoefte is aan een extra bijeenkomst om het tweede concept programma door te spreken of dat afstemming van de aangepaste/aangevulde teksten per mail volstaat. Wanneer de nadere verkenning van de coalitievorming (zie fase 5) al is afgerond bij het bespreken van het tweede concept programma vindt een openbare terugkoppeling plaats van de resultaten van de coalitievorming plaats. Indien deze resultaten nog niet gereed zijn, wordt dit aan het einde van fase 5 in het openbaar teruggekoppeld.

Onder leiding van de informateur past het ondersteuningsteam zoals afgesproken in deze fase de tekst aan en vormt deze om naar een programma dat ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Dit schrijfproces vindt in beslotenheid plaats. Ook schrijven we in deze fase het korte voorstel van de collegedragende partijen over de namen van de voor te dragen wethouderskandidaten.

Fase 5 Coalitievorming nadere verkenning (NB deze fase loopt parallel met fase 3 en (indien nodig) fase 4)

In fase 1 is de verkiezingsuitslag geduid. Ook is in fase 1 richting gegeven voor de coalitievorming. In deze fase gaan we de gegeven antwoorden in fase 1 over de coalitievorming concretiseren.

Onder leiding van de (in)formateur wordt verkend of de collegevorming plaats kan vinden op de wijze zoals benoemd in fase 1. Aangezien in dit proces ook over personen wordt gesproken vindt dit overleg in beslotenheid plaats.

5. Afstemming met de burgemeester

In artikel 35 van de Gemeentewet is het volgende bepaald: “De burgemeester wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de college-onderhandelingen. Hij wordt alsdan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken.”

Advies is om de burgemeester periodiek te informeren over de voortgang en haar de gelegenheid te bieden te reageren op de concept teksten. Concreet wordt voorgesteld de burgemeester op de volgende momenten te informeren:

1. Na de verkiezingen door de lijsttrekker van de grootste partij om de aanpak die hij/zij voorstaat te bespreken aan de hand van de voorstellen in dit draaiboek
2. Na fase 2 door de informateur op het eerste concept raadsprogramma. De eventuele reactie wordt teruggekoppeld aan alle partijen
3. Na fase 4 door de informateur. De burgemeester kan dan reageren op het concept programma. De eventuele reactie wordt teruggekoppeld aan alle partijen
4. Na fase 5 door de informateur en de beoogd wethouders. De burgemeester kan dan ook formeel reageren op het programma zoals dit aan de raad ter vaststelling wordt voorgelegd en de overige afspraken die door de collegedragende partijen gemaakt zijn over de collegevorming. De formele reactie van de burgemeester wordt opgenomen in het raadsvoorstel. Tevens kan ze opdracht geven voor de screening integriteit van de beoogd wethouders zoals vastgelegd in het reglement van orde.